

Hvis du tror kommuneøkonomi er traugre greier, bør du ta en prat med Torill Hoel. Hun er økonom i Stange kommune, en jobb hun beskriver som både morsom, allsidig og totalt uforutsigbar.

Tekst: ELLEN HEGGESTAD Foto: SOFI LUNDIN

Midt i smørøyet

– Jeg syns jeg har en spennende hverdag; jeg vet aldri hva dagen vil bringe. Det eneste som er helt sikkert, er at dagen min blir annerledes enn jeg tror. Jeg får sjelden gjort det jeg har tenkt å gjøre, men jeg får gjort en hel masse annet, sier kommuneøkonomen.

Fordele midler

Allikevel får Torill Hoel, to andre kommuneøkonomer og en økonomisjef, gjort det de skal gjøre – nemlig å fordele midlene som kommunen har til rådighet så riktig som mulig ut fra de føringene som fins.

En kommune har mange forpliktelser, og de fleste midlene er bundet opp i statlige føring. Men innenfor de økonomiske rammene er det likevel et visst handlingsrom.

– Før var det mer vanlig å øremerke de statlige overføringene, men nå er det bare

når staten finner på noe nytt, for eksempel psykiatireformen. Her var hele potten øremerket, og pengene måtte brukes slik staten hadde bestemt.

Lage beslutningsgrunnlag

En viktig oppgave er å få fram riktige tall til politikerne i kommunen slik at de får et grunnlag å ta beslutninger på. Uten kommuneøkonomenes kunnskap og innsikt, blir det nesten umulig for de folkevalgte å holde stø kurs på kommuneskuta.

Kontakten med lokalpolitikere er noe av det Torill setter aller mest pris på. Hun møter i kommunestyret når det kan være behov for økonomifaglig ekspertise. Her får hun god bruk for sine pedagogiske evner.

– I kommunestyret er det alle slags folk; de er jo et representativt utvalg av befolkningen. Vi må snakke på en måte som folk forstår. Det skal ikke være nødvendig å ha ti vektall i kommuneøkonomi for å henge med.

Kan bli utålmodig

Kommunikasjon er en sentral oppgave for Torill, og noe hun bruker mye tid på. Men hun kan også bli utålmodig hvis hun syns politikerne går for mange runder uten å fatte noen beslutninger.

– Jeg skal egentlig ikke opptre politisk, men noen ganger er det vanskelig å la være å si min mening. Av og til syns jeg ting tar litt for lang tid. Jeg liker litt action; jeg vil gjerne få ting unna. Heldigvis sitter jeg bakerst i salen, så jeg ser bare ryggen på representantene. Den eneste jeg ser ansiktet på er ordføreren.

Snacksy tall i agurktida

Selv om kommunikasjon er viktig også for økonomer, dreier det meste seg selvfølgelig om tall.

– Vi teller alt vi gjør. Alle undervisningstimer, sykehjemsdøgn, hjemmehjelpstimer, hvor mange kilometer vei vi har, hvor mange meter rør og hvor mange liter vann som renner gjennom rørene. Alle tallene rapporteres til staten. På stammespråket kalles de Kostra-tall (kommune-stat-rapportering). Kostratallene havner til slutt på Statistisk sentralbyrås (SSB) nettsider. Snacks for en journalist i agurktida, og en utfordring for en kommuneøkonom. Ifølge Torill hender det ikke sjelden at journalister leter fram tall på SSBs sider, sammenlikner og finner tilsynelatende gode saker.

Se bak tallene

– I sommer ble vi kontaktet av en journalist i lokalavisa. Ved å sammenlikne tall fra Stange kommune med tall fra Oslo kommune, hadde han funnet ut at Stange kommune nesten kunne få betalt for å privatisere hjemmebasert omsorg. Da måtte vi bruke ganske mye tid på å lete i Kostra-tallene, sier Torill.

Det hun fant ut, var at tallene til de to kommunene ikke var sammenliknbare fordi de bare viste kommunenes egenproduserte omsorg. Oslo kommunes innkjøp av private omsorgstjenester var ikke tatt med i tallet journalisten hadde brukt.

Denne summen stod på en annen post.

– Det er da det gjelder å kjenne kontoplanen, smiler Torill.

Budsjettider

Men sommer og agurktid har gått over i høst, så nå er det budsjettarbeid som står på dagsorden. Torill og kollegene skal lage budsjett og økonomiplan for de kommende fire årene. Dette innebærer blant annet finlesing av statsbudsjettet for å finne ut hvor mye kommunen faktisk får av overføringer. I tillegg må de lage den sedvanlige tertialrapporten, som er en oversikt til politikerne over kommunenes økonomi hver fjerde måned.

Og som om ikke dette var nok, driver hun også opplæring av folk som steller med økonomi ute i barnehager, skoler, sykehjem og andre enheter som drives av kommunen. Stange kommune har til sammen 32 ulike enheter.

– Politikk er spennende

Travle tider til tross – Torill ville ikke byttet bort jobben sin med noen annen jobb i hele verden. Hun syns politikk er spennende, men kunne ikke tenke seg å være politiker selv. Sin posisjon beskriver hun som «midt i smørøyet».

– Et politisk styringssystem vil aldri bli bedriftsøkonomisk optimalt, men det er nettopp det som gjør det så interessant. Det er spennende å følge det politiske spillet på nært hold.

Jeg skal egentlig ikke opptre politisk, men noen ganger er det vanskelig å la være å si min mening.

KOMMUNEØKONOM TORILL HOEL